

Hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen lisäosa HYTE-kerroin

Hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen valtiosuuden lisäosa eli HYTE-kerroin on kannustin, joka tarkoittaa, että kuntien rahoituksen valtiosuuden suuruus määräytyy osaksi niiden tekemän hyvinvoinnin ja terveyden edistämistyön mukaan. Tällä halutaan varmistaa kuntien aktiivinen toiminta asukkaiden hyvinvoinnin ja terveyden edistämiseksi myös sote-uudistuksen jälkeen.

Lisäosan suuruus määräytyy kahdenlaisten indikaattorien perusteella:

1. toimintaa kuvaavista prosessi-indikaattoreista ja
2. tuloksia kuvaavista tulosindikaattoreista.

Yhteensä indikaattoreita on 21. Indikaattorien soveltuvuus arvioidaan määräajoin, eivätkä ne tule olemaan aina samoja.

Tulosindikaattorit

kuvaavat hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen tuloksellisuutta väestötasolla.

Indikaattori	Sotkanet indikaattorinnumero	Indikaattorin tavoitetaso	Lähde	Aikataulu
Kokee terveydentilansa keskinkertaiseksi tai huonoksi, osuus 8. ja 9. luokan oppilaista	286 skaalattu ind. 5301	5 %	Kouluterveyskysely (THL)	Tietojen keruu toteutetaan parittomina vuosina keväisin, tulokset julkaistaan syksyisin
Ylipaino, osuus 8. ja 9. luokan oppilaista	3906 skaalattu ind. 5303	5 %	Kouluterveyskysely (THL)	Tietojen keruu toteutetaan parittomina vuosina keväisin, tulokset julkaistaan syksyisin
Koulutuksen ulkopuolelle jääneet 17–24-vuotiaat, % osuus vastaavan ikäisestä väestöstä	3219 skaalattu ind. 5304	5 %	Tutkintorekisteri (Tilastokeskus)	Tilasto valmistuu tilastovuotta seuraavan vuoden jälkeen alkuvuodesta. Esimerkiksi vuotta 2021 vuotta koskevat tiedot julkaistaan vuoden 2023 tammikuussa.
Toimeentulotukea pitkäaikaisesti saaneet 25–64-vuotiaat, % osuus vastaavanikäisestä väestöstä	234 skaalattu ind. 5306	0,50 %	Toimeentulotukirekisteri (THL)	Tietoja kerätään kunnilta vuosittain tammi-helmikuussa, KELA:lta kuukausitietoina. Tilasto valmistuu tilastovuotta seuraavan vuoden kesällä
Työkyvyttömyyseläkkeet saavat 25–64-vuotiaat, % osuus vastaavan ikäisestä väestöstä	306 skaalattu ind. 5307	5 %	Eläketilastot (ETK)	Eläkkeensaajia koskevat tiedot ilmestyvät tilastovuotta seuraavan vuoden keväällä. Eläkkeelle siirtyneiden tiedot ilmestyvät myöhemmin kyseisen vuoden aikana.
Kaatumisiin ja putoamisiin liittyvät hoitajaksot 65 vuotta täyttäneillä henkilöillä verrattuna 10 000 vastaavan ikäiseen henkilöön.	3959 skaalattu ind. 5308	230 hoitajaksaa	Erikoissairaanhoidotilasto (THL) Perusterveydenhuoltotilasto (THL)	Tilastoraportit ilmestyvät kerran vuodessa. Ne sisältävät tietoja kuluvaa vuotta edeltävältä vuodelta.

Toimintaa kuvaavat **prosessi-indikaattorit** (15 kpl) mittaavat nykytilannetta.

Kuntajohto

Valtuustolle raportoidaan vuosittain väestön elintapoja ja niissä tapahtuneita muutoksia

Kunnan toiminta- ja taloussuunnitelmassa määritellään vuosittain mittarit, joilla seurataan väestön hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen tavoitteiden toteutumista

Tarkastuslautakunnan tekemässä arviointikertomuksessa arvioidaan valtuustokausittain kunnan hyvinvointi- ja terveystavoitteiden toteutuminen

Kunnassa toimii erikseen nimetty asiantuntija, suunnittelija tai vastaava, joka koordinoi hyvinvoinnin ja terveyden edistämistyötä

Kunnan palveluiden suunnittelussa/kehittämistyössä hyödynnetään asiakasraateja/foorumeja

Liikunta

Lasten ja nuorten liikunta-aktiivisuutta raportoidaan vuosittain hyvinvointikertomuksessa tai vastaavassa

Kunta kutsuu säännöllisesti koolle liikuntaseurojen ja yhdistysten yhteiskokouksen.

Kunnassa järjestetään kohdennettuja liikkumisryhmiä liikuntaseuratoiminnan ulkopuolella oleville lapsille ja nuorille.

Liikunnan edistämisestä vastaavat viranhaltijat osallistuvat valmisteilla olevien lautakuntapäätösten vaikutusten ennakoarviointiin (EVA).

Kunnassa toimii liikunnan edistämistä käsittelevä poikkihallinnollinen työryhmä

Peruskoulu

Kouluympäristön terveellisyyden ja turvallisuuden sekä koulu yhteisön hyvinvoinnin tarkastaminen kolmen vuoden välein

Oppilaiden poissaolojen kokonaismäärää seurataan koko koulussa.

Koulujen pitkät liikuntavälitunnit

Kouluruokailusuositus koululounaan ja välipalojen järjestämisestä

Kulttuuri

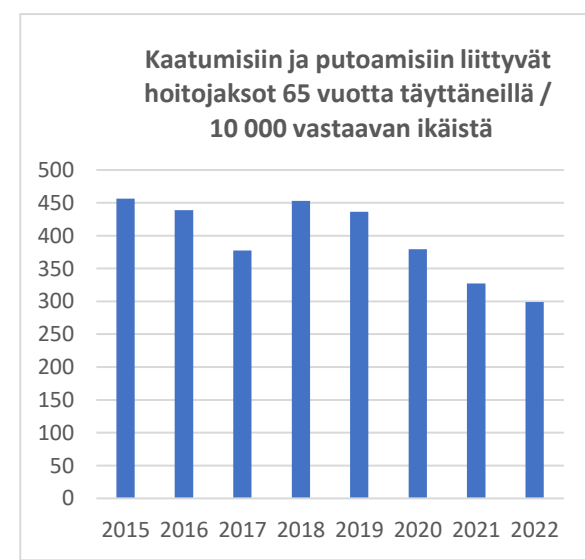
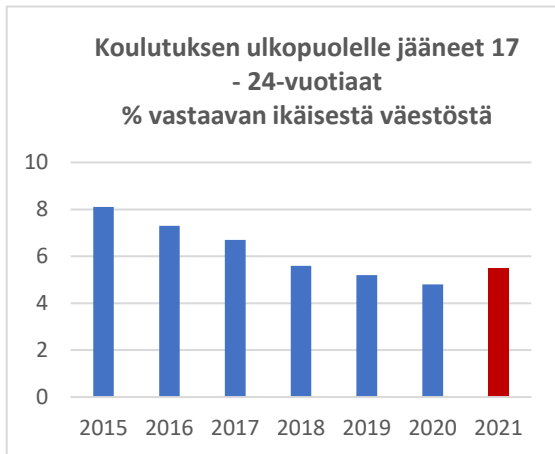
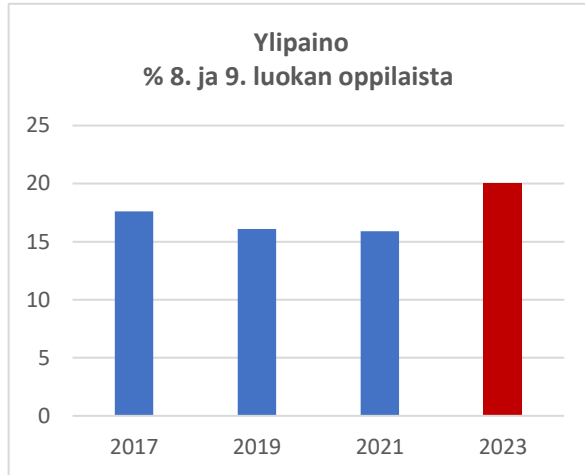
Kunta madaltaa kulttuuriin osallistumisen kynnystä (onko kunnalla käytössä jokin pysyvä käytäntö, jolla kunta järjestää tai tukee taloudellisesti kulttuurin osallistumisen kynnystä madaltavaa vertaistoimintaa (esim. Kulttuuriluotsi tai -kaveritoimintaa)?

Kajaanin kaupunki / Hyte-kerroin tulokset

HYTE-kertoimen laskennassa huomioon otettavat tulosindikaattorit

Kaavioissa myönteistä kehitystä on kuvattu sinisellä ja kielteistä kehitystä punaisella.

HYTE-kertoimen laskennassa huomioon otettavat prosessi-indikaattorit

TEA-tiedonkeruun pisteet
0–100

Kuntajohto		2022/2023
Valtuustolle raportoidaan vuosittain väestön elintapoja ja niissä ta- pahtuneita muutoksia	Kajaani	100
	koko maa	86
Kunnan talousarviossa ja taloussuunnitelmassa määritellään talous- arviovuodelle mittarit, joilla seurataan väestön hyvinvoinnin ja ter- veyden edistämisen tavoitteiden toteutumista	Kajaani	100
	koko maa	94
Tarkastuslautakunnan tekemässä arviointikertomuksessa arvioi- daan valtuustokausittain kunnan hyvinvointi- ja terveystavoitteiden toteutuminen	Kajaani	100
	koko maa	81
Kunnassa toimii erikseen nimetty asiantuntija, suunnittelija tai vas- taava, joka koordinoi hyvinvoinnin ja terveyden edistämistyötä	Kajaani	100
	koko maa	99
Kunnan palveluiden suunnittelussa ja kehittämistyössä hyödynne- tään asiakasraateja ja foorumeja	Kajaani	100
	koko maa	97
Liikunta		
Lasten ja nuorten liikunta-aktiivisuutta raportoidaan vuosittain hy- vinvointikertomuksessa tai vastaavassa	Kajaani	100
	koko maa	63
Kunta kutsuu säännöllisesti koolle liikuntaseurojen ja yhdistysten yhteiskokouksen.	Kajaani	0
	koko maa	89
Kunnassa järjestetään kohdennettuja liikkumisryhmiä liikuntaseura- toiminnan ulkopuolella oleville lapsille ja nuorille.	Kajaani	100
	koko maa	93
Liikunnan edistämisestä vastaavat viranhaltijat osallistuvat valmis- teilla olevien lautakuntapäätösten vaikutusten ennakoarviointiin (EVA).	Kajaani	100
	koko maa	53
Kunnassa toimii liikunnan edistämistä käsittelevä poikkihallinnolli- nen työryhmä	Kajaani	100
	koko maa	95
Peruskoulu		
Kouluympäristön terveellisyyden ja turvallisuuden sekä kouluylhei- sön hyvinvoinnin tarkastaminen kolmen vuoden välein	Kajaani	80
	koko maa	79
Oppilaiden poissaolojen kokonaismäärää seurataan koko koulussa	Kajaani	100
	koko maa	94
Koulussa on pitkät liikuntavälitunnit	Kajaani	69
	koko maa	69
Koulussa noudatetaan Valtion ravitsemusneuvottelukunnan koulu- ruokailusuositusta koululounaan ja välipalojen järjestämisessä	Kajaani	73
	koko maa	66
Kulttuuri		
Kunta madaltaa kulttuuriin osallistumisen kynnystä (onko kunnalla käytössä jokin pysyvä käytäntö, jolla kunta järjestää tai tukee talou- dellisesti kulttuurin osallistumisen kynnystä madaltavaa vertaistoi- mintaa (esim. Kulttuuriluotsi tai –kaveritoimintaa)?)	Kajaani	0
	koko maa	55

Lähteet: THL: Sotkanet, Kouluterveyskysely, TEAvisari